

GENEL GEREKÇE

Son yıllarda bir çok ülke vergi sistemlerini yeni ekonomik gelişmelere uyum, vergide adalet, vergi rekabeti, basitlik, etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde yeniden yapılandırmışlardır. Bir çok ülke ise aynı amaçlar doğrultusunda yeniden yapılanma çabası içerisinde.

Ülkemizde de ekonomik program hedeflerinin gerçekleştirilmesi, kamu finansmanı probleminin azaltılması ve ekonominin kalıcı bir iyileşme sürecine taşınabilmesi amaçları gözardı edilmeksizin, diğer ülkelerdeki gelişmeler de dikkate alınarak, vergi kanunlarının yeniden düzenlenmesi gerekliliği doğmuştur.

Bu çerçevede hazırlanan tasarıda esas olarak vergi yükünün adil dağılımı ve kayıtlı mükellefler üzerindeki yükün zaman içinde mümkün olduğu ölçüde azaltılmasına yönelik düzenlemelere yer verilmiş, bunun yanında vergi sisteminin basitleştirilmesi konusunda da önemli değişiklikler öngörülmüştür.

Yürütme ve yürürlük maddeleri hariç 34 maddeden oluşan tasarıda;

- Vergi sistemini daha basit hale getiren,
- Vergi yükünü düşüren,
- Vergileme ile ilgili yükümlülükleri azaltan,
- Mükellef ve vergi idaresinin iş ve işlemlerini azaltan

düzenlemeler bulunmaktadır. Bazı maddelerle ilgili genel açıklamalar aşağıda özetlenmiştir.

Birinci madde ile yatırım indirimi istisnası yeniden düzenlenmekte, istisna teşvik belgesi olmaksızın otomatik işler hale getirilmekte, bölgesel ve sektörel ayrımlara son verilmekte, teşvikin daha dar kapsamlı ancak daha etkin ve basit hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Tasarının 2, 7, 12 ve 33 üncü maddelerinde yapılan düzenlemelerle, kurum kazançları üzerindeki % 65'e ulaşan toplam vergi yükü % 45 düzeyine indirilmekte, kurum kazançlarının ve kâr paylarının vergilemesi son derece basit hale getirilmektedir.

Dokuzuncu madde ile ilke olarak üniter bir vergi yapısı oluşturulmakta, beyan sınırını geçen tutarda gelir elde edenlerin, gelirlerini bir beyannamede toplamaları öngörülmektedir.

Onsekizinci madde ile yurt dışında müteahhitlik ve mühendislik faaliyetlerinden elde edilen kazançlar kurumlar vergisinden istisna tutulmakta, 10 ve 19 uncu maddelerde yapılan düzenlemelerle ise gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin eğitim hizmetlerine yaptıkları bazı katkıların vergi matrahından indirimine imkân sağlanmaktadır.

Yirmiikinci madde ile basit usulde vergilendirilen mükelleflerin mal ve hizmet teslimleri katma değer vergisinden müstesna hale getirilmekte, 32 nci madde ile de muhtasar beyanname ile katma değer vergisi beyannamesinin tek beyanname haline getirilmesi için gerekli alt yapı oluşturulmaktadır. Böylece çok sayıda küçük mükellefin ve vergi dairelerinin önemli bir yükü ortadan kaldırılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Daha önce Gelir Vergisi Kanununun Ek 1 - Ek 6 maddelerinde düzenlenmiş olan yatırım indirimi istisnası yeni bir anlayışla bu madde de düzenlenmektedir.

Yeni düzenlemede temel değişikliklerden birisi, daha önceki uygulamalarda yatırım indirimi istisnasından yararlanmak için gerekli olan yatırım teşvik belgesi alma zorunluluğunun kaldırılmasıdır. Bu düzenleme çerçevesinde ticarî veya ziraî kazançları üzerinden gelir vergisine tâbi olan mükellefler, satın aldıkları amortismanı tâbi iktisadî kıymetlerinin maliyet bedellerinin belirli bir oranını, vergiye tâbi matrahlarının tespitinde indirim konusu yapabileceklerdir.

İstisna tutarının hesaplanmasında esas alınacak bedel amortismanı tâbi iktisadî kıymetin maliyet bedeli olacaktır.

Yatırım indirimi istisnasının uygulanmasına, istisnaya konu iktisadî kıymete ilişkin harcamaların yapıldığı yılda başlanmakta, istisna tutarının ilk dönemde indirim konusu yapılamaması halinde, istisna tutarı izleyen dönemlerde endekslenmek suretiyle kullanılabilir.

Yatırım indirimi istisnasından genel olarak amortismanı tâbi iktisadî kıymetler ile ilgili olarak yararlanılabilmekle beraber, yatırım indirimi istisnasına konu olamayacak amortismanı tâbi iktisadî kıymetlerle ilgili bir belirleme de yeni düzenlemede yer almaktadır.

Yatırım indirimi istisnasının uygulanabilmesi için istisnadan yararlanan kıymetin iki tam yıl süreyle elden çıkarılmaması gerekmektedir. Bu şarta uyulmadığı takdirde, daha önce yararlanılan istisna tutarı nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler açısından herhangi bir işlem yapılmayacak, ancak daha önce yararlanılamayan istisna tutarının kullanım imkânı kalmayacaktır. Öte yandan, yatırım indiriminden kısmen faydalanmış veya hiç faydalanmamış aktif değerleri devir alan kimselerin, kalan yatırım indiriminden yararlanmalarını sağlayacak herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Dolayısıyla aktif değerleri devralanların istisnadan yararlanmaları hiçbir durumda mümkün değildir.

Madde 2. - Mükerrer 21 inci maddede yer alan düzenleme, bu maddenin 1 numaralı fıkrası ile 22 nci maddeye taşınmakta ve mükerrer 21 inci maddenin kaldırılarak kanun sistematığının daha düzenli olmasına imkân sağlanmaktadır.

Maddenin 3 numaralı fıkrasında yapılan düzenleme ile gerçek kişilerce elde edilen kâr paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmektedir. Halen uygulanmakta olan vergilendirme sisteminde kurum kazançları üzerindeki vergi yükü % 65'e yaklaşmaktadır. Bu tasarı ile vergi yükünün gelir vergisi tarifesinde yer alan en yüksek orana yaklaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan düzenlemede, kâr paylarının yarısı vergiden istisna edilirken, elde edilen gelirin beyan edilmesi halinde bu kâr payları üzerinden yapılan vergi tevkifatının tamamının yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsubu öngörülmektedir.

Madde 3. - Bu madde ile sakatlık indirimi yeniden düzenlenmektedir. Mükerrer 121 inci madde ile özel indirim ve özel gider indiriminin değişik bir anlayışla düzenlenmesine paralel olarak, sakatlık indirimi tutarları özel indirim tutarlarından bağımsız olarak belirlenmekte, buna ek olarak maddede bazı ifade düzeltmelerine de yer verilmektedir.

Madde 4. - Bu madde ile yapılan düzenlemeyle dış protezciliğinden elde edilen kazançlar ticarî kazanç olarak tanımlanmaktadır.

Dış protezciliği faaliyeti esas olarak şahsi mesai, ilmi veya meslekî bilgiye dayanan ve uzmanlık gerektiren bir faaliyet olmayıp, daha çok sermaye unsuruna dayanmakta, yapılan işte kullanılan ham ve yardımcı maddeler, el emeği ile dış protezine dönüştürülmektedir. Dolayısıyla yapılan faaliyet esas olarak imalat faaliyeti niteliğinde olduğundan, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirilmesi gerekmektedir. Yapılan düzenleme ile bu durum sağlanmakta, bu kazançların niteliğine uygun bir vergileme sistemi getirilmektedir.

Madde 5. - Altın ticareti ile iştigal edenlerin has altın değerindeki farkların vergiye tâbi olması, sermaye ile finanse edilen has altın miktarının erimesine yol açmakta ve özellikle uluslararası rekabette altın ihracatının gelişmesini engellediği gibi sistemin kurumsallaştırılmasını da güçleştirmektedir. Bu açıdan söz konusu değer artışlarının özel fon hesabına alınması suretiyle vergi dışında bırakılması, buna karşılık gerçek katma değer de vergilenmesi amaçlanmıştır.

Vergi Barışı Kanunu ile kıymetli maden ve ziynet eşyasının kayıtlara alınmasının sağlanması bakımından da has altınla ilgili fiktif kazançların vergi dışında tutulması önem taşımaktadır.

Madde 6. - Bu madde ile 4 üncü maddede yapılan düzenlemeye paralel bir düzenleme yapılmaktadır.

Madde 7. - Bu madde ile kâr payı vergilemesinde yapılan değişikliklere paralel düzenleme yapılmakta, fon payının kaldırılması nedeniyle de bu kavram maddeden çıkartılmaktadır.

Madde 8. - Bu madde ile yapılan düzenlemeyle, borsada işlem görmeyen Türkiye'de kurulmuş şirketlerin hisse senetlerinin bir yıl süreyle elde tutulduktan sonra elden çıkarılması halinde, elde edilen kazancın diğer kazanç ve irat olarak vergilendirilmemesi sağlanmaktadır.

Madde 9. - Gelir vergisine tâbi gelirlerin yıllık beyanname ile beyan edilip edilmeyeceğine ilişkin 86 ncı madde hükmü farklı bir anlayışla yeniden düzenlenmektedir. Yapılan düzenlemeyi aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

Tam mükellefiyette;

- Gerçek usulde vergilendirilmeyen ziraî kazançlar, tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, 75 inci maddenin 15 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı, tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecek gelirler olarak belirlenmektedir.

- Beyan edilmeyecek gelirler dışında kalan vergiye tâbi gelirin belirli bir tutarı aşması halinde tevkifata tâbi tutulmuş olsun olmasın bütün kaynaklardan elde edilen vergiye tâbi gelirler yıllık beyanname ile beyan edilecektir.

- Beyan edilmeyecek gelirler dışında kalan vergiye tâbi gelirin belirli bir tutarı aşmaması halinde ise Türkiye'de tevkifata tâbi tutulmuş olan, birden fazla işverenden elde edilen ücretler, gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

- Beyana tâbi gelirin sadece ücretlerden oluştuğu durumda, toplam ücret tutarı beyan sınırını geçse dahi, birinci işverenden sonraki işverenlerden alınan ücret tutarının belli bir tutarı geçmemesi halinde beyanname verilmeyecektir.

- Stopaja tâbi olmayan ve tutarı ne olursa olsun beyan edilmesi gereken menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının beyanı, belirli bir tutarı geçmesi koşuluna bağlanmaktadır. Bu düzenlemeyle, çok küçük gelirler için beyanname verilmesi zorunluluğu kaldırılmakta, mükellef ve vergi dairesi gereksiz ve verimsiz işlerden kurtarılmaktadır.

Dar mükellefiyette, tamamı Türkiye’de tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlar yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

Madde 10. - Madde ile yapılan düzenlemeyle, kamu idare ve müesseselerine bağışlanan okul ile öğrenci yurtlarının inşası dolayısıyla yapılan harcamalar, bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamının, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden indirilmesi öngörülmektedir.

Öte yandan madde ile yapılan bir başka düzenleme ile mükelleflerin, kendilerine, eş ve çocuklarına ilişkin olarak yaptıkları sağlık ve eğitim giderlerinin beyan ettikleri gelirin belirli bir kısmını geçmemek koşuluyla, vergi matrahlarından indirimine imkân sağlanmaktadır.

Madde 11. - Halen yürürlükte olan düzenlemeye göre, mükellefler sadece kira gelirlerinin olması halinde bu gelire ilişkin beyannamelerini Ocak ayı içinde, kira gelirin yanı sıra başkaca gelirlerinin olması halinde ise Mart ayı içinde vermektedirler. Beyan edilecek gelirin sadece kira geliri olup olmayacağı hususunda mükelleflerin daha fazla zamana ihtiyaç duymaları dikkate alınarak, beyana tâbi gelirin sadece kira gelirlerinden oluşması halinde de beyannamenin Mart ayında verilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 12. - Tasarının 2 nci maddesiyle, Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeyle, tam mükellef kurumlardan kâr payı elde eden gerçek kişilerin bu kâr paylarını beyan etmeleri sırasında, elde edilen kâr payının yarısı vergi dışı bırakılmakta ve elde edilen kâr payının beyan edilmesi halinde, istisna edilen kısım dahil bu kâr payları üzerinden yapılan vergi tevkifatının tam mahsubuna da imkân sağlanmak suretiyle, kâr payı üzerindeki vergi yükünün % 50’nin altına düşürülmesi hedeflenmektedir.

Kâr paylarının vergilendirilmesine yönelik olarak yapılan düzenlemeler kapsamında, Gelir Vergisi Kanununun kâr paylarının dağıtım sırasında tevkifat yapılmasını öngören 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendi de yeniden düzenlenmektedir.

Tasarının bu maddesinde yapılan düzenlemede, tam mükellef kurumlardan kâr payı alan tam ve dar mükellef gerçek kişilere bu kârın dağıtılması sırasında kurum bünyesinde tevkifat yapılması öngörülmektedir. Kâr payı elde eden kurumlar vergisi mükellefi olmaması veya bu vergiden muaf olmasının tevkifat açısından bir önemi bulunmamaktadır.

Bilindiği üzere, mevcut düzenlemede Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6-b bendine göre yapılan tevkifat;

- Kâr payı üzerinden yapılan tevkifatlar,
- İstisna kazançları üzerinden yapılan tevkifatlar,

- Dar mükellef kurumların dağıtılabilir kazançları üzerinden dağıtılsın dağıtılmasın yapılan tevkifatlar,

olmak üzere üç grup halinde düzenlenmiştir.

Maddenin yeni önerilen şeklinde ise, kurumların istisna kazançları ile normal kazançları ayırımına son verilerek, istisna olsun olmasın kâr dağıtımı aşamasında tevkifat yapılması öngörülmekte, ayrıca halka açık şirketlerle halka açık olmayan şirketler arasındaki ayırım kaldırılarak tevkifat oranının her iki tür şirket için aynı olması öngörülmektedir. Aynı şekilde dar mükellef kurumların kazançları üzerinden dağıtılsın dağıtılmasın yapılan tevkifat, önerilen maddede şube kârının merkeze aktarılması aşamasına bırakılmaktadır.

Kâr payı vergilemesinde öngörülen yeni sistemin bir sonucu olarak vergi alacağı uygulamasına son verilmekte ve vergi tevkifatının tamamının mahsubu öngörülmektedir.

Madde 13. - Fon payı uygulamasının kaldırılmasına paralel olarak gelir vergisi tarifesi yeniden düzenlenmektedir. Yeni tarifede gelir vergisi oranı % 20’den başlamakta ve % 45’e kadar artmaktadır.

Maddede yapılan düzenlemeyle ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde, tarifede yer alan vergi oranlarının 5 puan indirilmek suretiyle uygulanması öngörülmektedir. Buna göre, yıllık beyanname 12 milyar lirası ücret gelirinden olmak üzere toplam vergiye tâbi geliri (matrahı) 24 milyar liradan oluşan bir mükellefin vergi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

- Tarifeye göre 24 milyar liranın hesaplanan gelir vergisi 6 350 000 000 TL.
- 12 milyar lira ücret geliri için 5 puan indirim tutarı 600 000 000 TL.

- Hesaplanan gelir vergisi tutarı 5 750 000 000 TL.

Madde 14. - Gelirin sadece kira gelirinden oluşması halinde Ocak ayında beyanname verilmesi uygulamasının kaldırılmasına yönelik değişiklik nedeniyle ödeme takvimi yeniden belirlenmekte, ayrıca yıllık beyanname üzerinden hesaplanan verginin üç taksit yerine iki taksitte ödenmesi esası getirilmektedir.

Madde 15. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 121 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir. Bu düzenlemeyle bir yandan vergi alacağının kaldırılmasına paralel olarak vergi alacağının mahsubuna son verilmekte, diğer yandan gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde, özel gider indirimi ve özel indirimin yerini almak üzere vergi mahsubu getirilmektedir.

Getirilen düzenlemeyle ücretliye, kendisi, eşi ve çocukları ile ilgili eğitim, sağlık, gıda, giyim ve kira harcamalarının yıllık toplam tutarının belirli bir oranında vergi mahsup hakkı verilmektedir. Maddeyle vergi mahsup hakkı iki şekilde sınırlandırılmakta olup, bunlardan birincisi, mahsup hakkı veren harcamaların Türkiye’de yapılması, gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzelkişilerden alınan belgelerle tevsik edilmesi ve bu belgelerin işverene verilmesi, ikincisi ise mahsup hakkı kazanılan tutarın hesaplanmasında dikkate alınan harcama tutarının, vergi matrahının toplamını geçmemesidir.

Madde 16. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan düzenlemede Gelir Vergisi Kanununun 21, 23/8, 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1.1.2003 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlarına yükseltilmektedir.

Yeniden düzenlenen ikinci fıkra hükmü ile Gelir Vergisi Kanununun 19, 21, 23/8, 31, 47, 48, mükerrer 80, 82 ve 86 ncı maddeleri ile mükerrer 121 inci maddesinde yer alan maktu had ve tutarların, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanması esası getirilmiştir. Bakanlar Kuruluna bu şekilde belirlenen hadleri yarisına kadar artırma veya indirme konusunda yetki tanıyan düzenleme kaldırılmaktadır. Böylece Kanunda yer alan maktu hadlerin herhangi bir işleme bağlı olmaksızın günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile, ikinci fıkroda yer alan düzenlemenin 103 üncü maddede yer verilen vergi tarifesinin ilk gelir dilim tutarı hakkında da uygulanması sağlanmıştır.

Madde 17. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununa dört geçici madde eklenmektedir.

Geçici Madde 61. - Bu madde ile daha önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanan yatırımlarla ilgili yatırım harcamalarına, yatırım indirimi uygulamasına ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanununun değişmeden önceki hükümlerinin uygulanması sağlanmaktadır.

Bu çerçevede, istisnadan yararlanarak kazançlar üzerinden dağıtılsın dağıtılmasın % 19,8 oranında tevkifat yapılacaktır.

Ayrıca yapılan düzenleme ile dileyen mükelleflerin daha önce aldıkları Yatırım Teşvik Belgeleri kapsamında bu tarihten itibaren yaptıkları harcamaları için bu Kanunun 19 uncu maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde yatırım indirimi istisnasından yararlanabileceklerdir. Bunun için ilk geçici vergilendirme dönemine ilişkin beyannamenin verileceği tarihe kadar bağlı bulunulan vergi dairesine bir bildirimde bulunulması ve tercihin alınmış olan Yatırım Teşvik Belgelerinin tamamı için yapılması şarttır.

Geçici Madde 62. - Tasarıda kâr paylarının vergilemesine ilişkin olarak yapılması öngörülen düzenlemeye paralel olarak, kurumların daha önceki yıllara ait kârlarının dağıtımına tâbi tutulması halinde geçiş dönemi ile ilgili olarak yapılması gereken işlemler, bu madde ile düzenlenmektedir.

Buna göre, 1998 ve önceki yıllara ait kârlar, dağıtılsın dağıtılmasın tevkifata tâbi tutulduğundan bu kârların 2003 ve müteakip yıllarda dağıtılması durumunda, bu kârlar üzerinden tevkifat yapılmayacağı hususuna açıklık getirilmektedir.

Aynı şekilde 1999-2002 yılları arasında elde edilen ve üzerinden tevkifat yapılan istisna kazançlar ile aynı dönemlere ait olup üzerinden tevkifat yapılmamış istisna kazançların dağıtılması halinde de tevkifat yapılmayacağı hususu maddenin 1 numaralı fıkrasının (b) bendinde düzenlenmektedir.

Maddenin 2 numaralı fıkrasında, 1998 ve önceki yıllarda elde edilmiş kurum kazançlarının dağıtımında bu kazançların kâr payını elde eden gerçek kişi tarafından beyan edilmemesini sağlamak amacıyla söz konusu kâr payları istisna kapsamına alınmaktadır.

Maddenin 3 numaralı fıkrasında ise kurumların 1999-2002 yılları kazançlarının dağıtımını halinde, bu kâr paylarını elde eden kişilerin elde ettikleri kâr payının net tutarına, kâr payının

1/9'unu ekledikten sonra bulacakları tutarın yarısını beyan etmeleri ve beyan edilen tutarın 1/5'ini de beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup etmeleri öngörülmek suretiyle kâr payı vergilemesine ilişkin olarak getirilen yeni sisteme uygun beyanda bulunmaları amaçlanmaktadır.

Maddenin 4 numaralı fıkrasında, bu maddenin 1, 2 ve 3 numaralı fıkralarında belirtilen kâr payları kurumlar vergisi mükellefleri tarafından elde edildikten sonra bunların ortaklarına dağıtılması halinde de 1, 2 ve 3 numaralı fıkralarda yer alan hükümlere göre işlem yapılacağı açık olarak hükme bağlanmaktadır.

Maddenin 5 numaralı fıkrasında, bu madde kapsamındaki kâr paylarının vergileme rejimi madde içerisinde düzenlendiğinde, söz konusu kâr payları için Kanunun 22 nci maddesi hükmünün ayrıca uygulanmayacağı hususuna açıklık getirilmektedir.

Geçici Madde 63. - Maddenin 1 numaralı fıkrası ile altın ticareti ve imalatı faaliyetinde bulunan mükelleflerin kayıtlarında yer alan emtianın değerini gerçek duruma uygun hale getirmeleri konusunda geçici bir düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin 1 numaralı fıkrası ile de kıymetli maden ve ziynet eşyası faaliyetinde bulunup 4811 sayılı Kanunla stok beyan eden mükelleflerin bu beyan ettikleri kıymetlere ilişkin olarak söz konusu Kanunun 13 üncü maddesine göre vergi ödeyecekleri konusuna açıklık getirilmektedir. Bu Kanunun yürürlüğünden önce bildirimde bulunup vergisini ödeyenlerin ödedikleri verginin bu Kanuna göre ödenecek verginin hesaplanmasında dikkate alınacağı tabiidir.

Geçici Madde 64. - Sporculara yapılan ücret ödemeleri % 15 oranında nihaî olarak vergilendirilmektedir.

Madde 18. - Maddede yapılan düzenlemeyle, yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan ve Türkiye'de genel netice hesaplarına intikal ettirilen kazançlar kurumlar vergisinden müstesna tutulmaktadır. Bu düzenleme yapılırken, halen geçici bir maddede yapılan düzenleme çerçevesinde uygulanan istisna, bir yandan kalıcı hale getirilirken, bir yandan da daha etkin ve son derece basit bir hale getirilmekte, günümüz koşullarında gereksiz ve amacına uygun olmaktan uzak hale gelmiş olan koşullara son verilmektedir.

Madde 19. - Madde ile yapılan düzenlemeyle, kamu idare ve müesseselerine bağışlanan okul ile öğrenci yurtlarının inşası dolayısıyla yapılan harcamalar, bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynı bağış ve yardımların tamamının, kurum kazancından indirilmesi öngörülmektedir.

Madde 20. - Maddeye yapılan düzenleme ile kurumlar vergisinin, beyanname verme süresi içinde bir defada ödenmesi öngörülmektedir.

Bilindiği üzere, kurumlar vergisi mükellefleri kazançların yıl içerisinde üçer aylık dönemler itibarıyla verdikleri geçici vergi beyannameleriyle beyan etmekte ve geçici vergi olarak ödedikleri tutarları yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup etmektedirler. Böylece, normal şartlarda geçici vergi matrahları ile yıllık beyannameye bildirilen matrah eşit olacağından, ilave olarak ödenecek vergi tutarı kurumlar vergisi oranı ile geçici vergi oranı arasındaki farka tekabül eden vergi kadar olmaktadır. Dolayısıyla kurumlar vergisinin üç taksitte ödenmesinin ekonomik bir gerekçesi kalmamış olup, yapılan düzenlemeyle kurumlar vergisinin bir defada ödenmesi öngörülmektedir.

Madde 21. - Yurt dışındaki GSM operatörleri roaming hizmetlerinde KDV uygulamazken ülkemizde faaliyet gösteren operatörlerin yurt dışındaki operatörlerin abonelerine Türkiye'de verdiği hizmetlerden vergi alınması rekabeti bozmaktadır. KDVK'nun 11/1-a maddesinde yapılan değişiklikle bu hizmetler de istisna kapsamına alınmaktadır.

Tecil terkin kaydıyla satışlarda ihracatın gerçekleşmemesi halinde tecil edilen verginin gecikme zammının % 50 fazlasıyla alınmasına ilişkin hüküm değiştirilerek sadece gecikme zammı ile birlikte tahsiline imkân sağlanmaktadır. Öte yandan ihracatın mücbir sebeplerle gerçekleştirilememesi halinde uygulanan tecil faizi bile imalatçıya ağır bir külfet yüklemektedir. Aynı maddenin (c) bendine eklenen hükümle de bu durumda olan mükellefler için ek süre verilerek müeyyidesiz terkin imkânı sağlanmaktadır.

Madde 22. - Maddede yapılan düzenleme ile basit usulde vergilendirilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden istisna tutulmaktadır. Bu düzenleme sonucunda basit usulde vergilendirilen mükellefler mal teslimlerinde veya hizmet ifalarında katma değer vergisi hesaplamayacaklar, bunlardan mal ve hizmet alan mükellefler katma değer vergisi indirimi yapamayacaklar, gerçek usulde vergilendirilenlerden mal ve hizmet satın alan basit

usulde vergilendirilen mükellefler ise ödedikleri katma değer vergisini gider veya maliyet kaydedeceklerdir.

Maddede yapılan bir başka düzenlemeyle, kredi temini sırasında teminat bulmakta güçlüklerle karşılaşan KOBİ'lere teminat sağlayan ve kurumlar vergisinden muaf olan kredi garanti fonunun işlemlerine istisna getirilmektedir.

Ayrıca, tali sigorta acentelerinin aldıkları komisyonların katma değer vergisine tâbi olduğu şeklindeki yanlış anlaşılmalara gidermek üzere Kanuna açıklık getirilmektedir.

Madde 23. - Madde ile Katma Değer Vergisi Kanununa iki geçici madde eklenmektedir.

Geçici Madde 18. - Kanunda, teşvik belgesi sahibi mükelleflere yapılan makine ve teçhizat teslimleri vergiden istisna edilmişken mükellefiyeti bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarına teşvik belgesi kapsamında istisna uygulandığı anlaşılmıştır. Ancak uygulamanın geçersiz sayılması kamu kurumunca verilen belgeye güvenen mükellefleri mağdur ederken haksız olarak istisnadan yararlandırılan kamu kurumları için ilave ödenek bulunarak verginin ikmâl edilmesini gerektirecektir. Bu duruma meydan vermemek için geçmişte yapılan uygulama geçerli sayılmaktadır.

Geçici Madde 19. - Toplantı masrafları Asya Kalkınma Bankasıyla karşılanan organizasyonun uluslararası nitelikte olması dolayısıyla bu bankanın katma değer vergisi ödememesi sağlanmaktadır.

Madde 24. - Yapılan düzenlemeyle finansal kiralama işlemlerine ilişkin vergisel düzenlemeler bu konuda uluslararası muhasebe standartlarında belirlenmiş muhasebe kurallarına uygun hale getirilmektedir. Bu amaçla yapılan düzenlemeyi aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

- Bir iktisadî kıymetin mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan tüm risk ve yararların kiracıya devredilmesi sonucunu doğuran kiralama sözleşmeleri finansal kiralama sözleşmeleri olarak tanımlanmaktadır.

- Aşağıdaki şartların birinin varlığı halinde kiralama sözleşmesi finansal kiralama olarak kabul edilmektedir.

- İktisadî kıymetin mülkiyetin kiralama dönemi sonunda kiracıya devredilmesi,

- Kiracıya kira süresi sonunda iktisadî kıymeti kiralama dönemi sonunda düşük bir bedelle satın alma hakkı tanınması,

- Kiralama döneminin iktisadî kıymetin ekonomik ömrünün büyük bir bölümünü oluşturması,

- Sözleşmeye göre yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerlerinin toplamının iktisadî kıymetin rayiç bedelinden büyük olması veya önemli ölçüde yaklaşık bir değer olması.

- Doğal kaynakların bulunması ve işletilmesi ile ilgili kiralamalar ile hakların kiralanmasına yönelik lisans anlaşmaları yapılan düzenlemenin kapsamı dışında bırakılmaktadır.

- Bina ve arsaların kiralama işlemlerinde kira dönemi sonunda kiracıya mülkiyetin devredilmesi ya da kira dönemi sonunda kiracıya mülkiyeti düşük bir bedelle satın alma hakkı tanındığı durum da finansal kiralama kabul edilmektedir.

- Finansal kiralama işlemine konu iktisadî kıymete ilişkin amortisman ayırma hakkı kiracıya ait olmaktadır. Yapılan kira ödemeleri anapara ödemesi ve faiz gideri olarak ayrıştırılacak ve faiz giderleri ilgili dönemlerde vergiye tâbi gelirin tespitinde indirim konusu yapılacaktır.

- Kiralayan ise kira ödemelerini anapara geri ödemesi ve faiz geliri olarak ayrıştırarak elde ettiği gelirleri dönemler itibarıyla vergiye tâbi kazancının tespitinde dikkate alacaktır.

Madde 25. - Madde ile ortalama vadesi bir yıl ve daha uzun süreli yatırım kredileri ile ilgili olarak, gerek menkul ve gerekse gayrimenkul teminatları ile ilgili yapılacak işlemlerin harçtan bağışık tutulması sağlanmaktadır.

Madde 26. - Maddede yapılan düzenlemeyle, sürücü kurslarınca ödenen ruhsat harcı, benzer kurumlarca ödenen harç tutarına indirilmektedir.

Madde 27. - Maddede yapılan düzenlemeyle, damga vergisine tâbi her bir kâğıt için hesaplanan damga vergisi miktarının her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu yüksek tutarlara ulaşması nedeniyle, bu miktarın günün koşullarına uygun hale getirilmesi amaçlanmış, ayrıca söz konusu uyumun sağlanabilmesi için Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

Madde 28. - Maddede yapılan düzenlemeyle, yürürlük süresi 31/12/2003 tarihinde sona erecek olan 3505 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde yer alan ve yatırım kredileri nedeniyle düzenlenen kâğıtlara uygulanan damga vergisi istisnasının bu tarihten sonra da sürdürülmesi öngörülmektedir.

Maddede yapılan diğer düzenlemeyle Bütçe Kanunlarında yer alan istisna hükümlerinin ana vergi kanununda yer alması sağlanmaktadır. Bu kapsamda, Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen ödemeler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar, 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri ile Merkez Bankasınca çıkarılacak likidite senetleri ve bu senetlerin faiz ve ana para ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden istisna edilmektedir.

Madde ile ayrıca Kredi Garanti Fonunun kredi teminatlarına ilişkin işlemlerinde düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesna tutulmaktadır.

Madde 29. - Sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanların vergi iadeleri harcama tutarına bağlı olarak artan oranlı tarifeye göre hesaplanmaktadır. Tarifede yer alan harcama dilimleri uzun süredir değiştirilmediğinden, zamanla ekonomik değerlerini önemli ölçüde kaybetmiş ve tek orana benzer bir yapı ortaya çıkmıştır. Yapılan düzenleme ile hesaplamanın tek oran esas alınarak yapılması öngörülmektedir.

Madde 30. - Finansal Kiralama Kanununun 28 inci maddesinde yapılan değişiklik ile finansal kiralama konusu iktisadi kıymetlerle ilgili olarak yatırım indirimi istisnasından yararlanma hakkı kiralayana tanınmaktadır.

Madde 31. - Özellikle ihracat sektörü için büyük önem taşıyan ve gecikmesi halinde finansman sıkıntısına neden olan katma değer vergisi iadelerinin hızlı ve kamu alacağını tehlikeye sokmayacak şekilde yerine getirilmesinde mahsup yoluyla ödeme etkin bir araç olmaktadır. Ancak mevcut durumda KDV beyannamelerinin verileceği son günden SSK primlerinin ödeneceği son güne kadar olan maksimum 6 günlük süre vergi dairelerinin KDV beyannamelerini inceleyerek mahsup talebini sonuçlandırmaları için yeterli olmamakta ve KDV mükelleflerinin gecikme zammı ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Eklenen fıkra ile mükellefler ve vergi dairelerinin üzerindeki zaman baskısı azaltılarak KDV iadelerinin prim borçlarına mahsubunun etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 32. - Bu madde ile yapılan düzenlemeler, maddenin fıkraları itibarıyla aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

1 numaralı fıkranın (a) bendi ile, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlarca üç ayda bir verilen muhtasar beyannamenin dönemi değiştirilmekte, üçer aylık dönemlerin yıllık dönemle uyumu sağlanmaktadır. Düzenlemeye göre bu kapsamda olan mükellefler, Ocak-Mart dönemi beyannamesini Nisan, Nisan-Haziran dönemi beyannamesini Temmuz, Temmuz-Eylül dönemi beyannamesini Ekim, Ekim-Aralık dönemi beyannamesini ise izleyen yılın Ocak ayının 20 nci günü akşamına kadar vereceklerdir. Fıkranın (b) bendi ile de, muhtasar beyannamenin verme zamanı yeniden belirlenmektedir.

2 numaralı fıkra ile; kurumlar vergisinin taksitler halinde ödenmesine son verilmesine paralel değişiklikler yapılmakta, geçici verginin yasal oranı da kurumlar vergisi oranına getirilmektedir.

3 numaralı fıkra ile, katma değer vergisi ve muhtasar beyannamenin tek bir beyannamede birleştirilmesine olanak sağlamak için, katma değer vergisi beyanname verme süresi yeniden belirlenmekte, bu süreler muhtasar beyanname verme süresi ile aynı tarihe getirilmektedir.

4 numaralı fıkra ile, 10.000 liralık madeni paraların tedavülden kaldırılmasına paralel düzenleme yapılmaktadır. Bazı harçların pul yapıştırılmak suretiyle de tahsil edilmesi nedeniyle bu değişiklik gerekmektedir.

5 numaralı fıkra ile, Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin, gayrimenkullerin devir ve iktisabı ile ilgili 20 numaralı fıkranın (a) bendine paralellik sağlanarak, gayrimenkullerin sermaye şirketlerine sermaye olarak konulması işlemlerinde binde 15 harç alınması sağlanmaktadır.

6 numaralı fıkra ile, tedavülden kaldırılan 10.000 liralık madeni paralarla aynı değerde olan damga pullarının da tedavül imkânı kalmadığından, bu değerde pul yapıştırılması gereken kâğıtlarla ilgili olarak uygulamada meydana gelen sorunların giderilmesi amaçlanmıştır.

7 numaralı fıkra ile, vergi tahsilinde kolaylık sağlamak üzere, tedavüldeki para değerine paralellik sağlanmaktadır.

8 numaralı fıkra ile Maliye Bakanlığına, sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanların vergi iadesi uygulaması ile ilgili yetki verilmektedir. Sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanlar halen üç ayda bir bildirimde bulunarak vergi iadesi almakta, bu durum iş yükünü artırdığı gibi emeklilere önemli ölçüde zorluk getirmektedir. Yapılan düzenlemeyle, vergi iade bildirimlerinin yılda bir defa alınması, bu gerçekleştirilirken sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanların kayıplarının önlenmesi ve bu kişilere bir yıl beklemeden ödeme yapılabilmesi amacıyla avans ödenmesinin sağlanması konusunda yetki verilmektedir.

9 numaralı fıkra ile Güvence Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu gibi her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmaktadır.

Madde 33. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun;

- Mükerrer 21 inci maddesi, bu maddede yer alan hükmün 22 nci maddede yeniden düzenlenmesine paralel olarak,

- Yatırım indirimi istisnasını düzenleyen 6 ek maddesi, buna ilişkin düzenleme 19 uncu maddede yapıldığından,

- Özel gider indirimini düzenleyen 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendi, mükerrer 121 inci maddede düzenlenen vergi mahsubu müessesesi nedeniyle,

- 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 13 numaralı bendi ile mükerrer 75 inci maddesi kâr paylarının vergilendirilmesine yönelik değişiklikler kapsamında,

- 119 uncu maddesinin ikinci cümlesi, kurumlar vergisi ödeme sürelerinde yapılan değişiklik nedeniyle,

- Mükerrer 120 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi yatırım indirimi istisnası uygulamasında yapılan değişiklik çerçevesinde, yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde ile ayrıca;

- 25.6.1992 tarih ve 3824 sayılı Kanunun 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri, 7.11.1985 tarih ve 3238 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi, 29.5.1986 tarih ve 3294 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi fon payı uygulamasına son verilmesi amacıyla yürürlükten kaldırılmış,

- Güncelliğini kaybeden miktarlar içeren havale mektupları, posta ve telgraf havalenamelerinden damga vergisi alınmasına son verilmiş,

- İrtibat büroları personelinin ücretlerini gelir vergisinden müstesna tutan 23 üncü maddenin birinci fıkrasının 14 numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 34. - Madde ile gelir ve kurumlar vergisi tahsilât toplamı üzerinden Savunma Sanayii Destekleme Fonu ile Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna, maddede belirtilen oranlarda pay verilmesi öngörülmektedir.

Paylar aylık olarak hesaplanacak, tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar fonlar adına Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde açılan hesap veya hesaplara yatırılacaktır.

Geçici Madde 1. - Madde ile fon payı uygulamasına ilişkin geçiş dönemi düzenlemeleri yapılmıştır.

Yapılan düzenlemeyle, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü ve Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi gereğince vergi tevkifatı yapmak zorunda olan mükelleflerin, Aralık 2003 dönemi ile ilgili olarak hesapladıkları fon payını, bu Kanunun 33 üncü maddesinin 3 numaralı fıkrası ile kaldırılan hükümler çerçevesinde bu döneme ait muhtasar beyanname ile beyan etmeleri ve bu sürede ödemeleri, Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığının da tahsil ettikleri bu fon payını tahsil edildiği ayı takip eden bir ay içinde ilgili fonlar hesabına aktarmaları öngörülmektedir.

Madde ile ayrıca, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, 2003 yılı vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak 1.1.2004 tarihinden sonra verdikleri yıllık beyannameler üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisi tutarı üzerinden ayrıca fon payı hesaplamayacakları, bu kazanç ve iratlara ilişkin olarak vergilendirme dönemi içinde ödenen fon paylarını da herhangi bir şekilde mahsup ve iadeye konu edemeyecekleri hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, mükerrer fon payı aktarılmaması için, 2004 yılı Ocak ayı gelir ve kurumlar vergisi tahsilâtından ayrıca pay verilmeyeceği maddede belirtilmiştir.

Geçici Madde 2. - Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılan finansal kiralama sözleşmeleri ile ilgili olarak, 10.6.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun bu Kanun ile değiştirilmeden önceki 28 inci maddesi hükümleri uygulanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 35. - Yürürlük maddesidir.

Madde 36. - Yürütme maddesidir.